

Nr 316.

Godkänd av första kammaren den 1 juni 1926.

Godkänd av andra kammaren den 1 juni 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till högsta domstolen och regeringsrätten jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 149.)

Till Konungen.

Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlättna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1926—1927 har Eders Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkt 8) föreslagit riksdagen att *dels* besluta, att den avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, bilagda tjänsteförteckningen skall från och med den 1 juli 1926 under andra huvudtiteln i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

Verk och befattningar

Avdelning och
lönegrad enligt
löneplanen

Andra huvudtiteln.

Högsta domstolen.	
Förste expeditionsvakt	B 7
Expeditionsvakt	B 5

Regeringsrätten.	
Förste expeditionsvakt	B 7
Expeditionsvakt	B 5

---

dels besluta, att de i kungörelsen angående tillämpning av sagda reglemente (Svensk författningssamling 1921: 452 och 1925: 272) under avdelning B, punkterna 1 och 2, intagna särskilda bestämmelserna för högsta domstolen och regeringsrätten skola från och med den 1 juli 1926 upphöra att gälla;

dels bestämma antalet ordinarie expeditionsvakter vid högsta domstolen och regeringsrätten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
<i>Högsta domstolen.</i>	
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
<i>Regeringsrätten.</i>	
1 förste expeditionsvakt	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

dels fastställa följande ordinarie stat för högsta domstolen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.	Lön
1 justitieråd	kronor 21,000
23 »	» 483,000
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	» 9,500
Summa förslagsanslag kronor 513,500;	

dels fastställa följande ordinarie stat för regeringsrätten, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

Stat.

		Lön
1 regeringsråd	kronor	21,000
6 »	»	126,000
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	»	6.500
Summa förslagsanslag kronor		153,500;

dels besluta, att i fråga om justitieråd och regeringsråd följande bestämmelser skola gälla:

1. Med justitieråds- och regeringsrådsämbete må ej förenas: tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat; uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som driver bank- eller försäkringsrörelse eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte;

dylikt uppdrag i styrelse för annat verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag;

befattning såsom tjänsteman i verk, bolag, förening eller inrättning, som ovan sagts;

annan tjänstebefattning av vad slag det vara må; eller uppdrag såsom skiljeman.

2. Lönen utgår från och med den dag, tjänsten tillträdes, till och med den dag, befattningshavaren avgår på grund av avsked, entledigande eller dödsfall.

3. Utbetalning av lönen sker månadsvis i efterskott.

4. Justitieråd och regeringsråd äro pliktiga att underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda utfärdade i fråga om pension; och skall denna förpliktelse jämväl innefatta skyldighet att underkasta sig sådana ändringar i pensionsrätten, som kunna varda fastställda i sammanhang med det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering;

dels förklara, att justitieråd eller regeringsråd, som utnämnts före den 1 juli 1926 och ej vill underkasta sig ovanstående bestämmelser, skall hos Eders Kungl. Maj:t göra anmälan i nämnda hänseende före viss av Eders Kungl. Maj:t bestämd tidpunkt, samt att befattningshavare, som gjort dylik anmälan, skall varda bibehållen vid honom enligt förenämnda avlöningsreglemente tillkommande avlöningsförmåner;

dels höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till högsta domstolen från dess nuvarande belopp, 441,500 kronor, med 72,000 kronor till 513,500 kronor;

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till regeringsrätten från dess nuvarande belopp, 132,500 kronor, med 21,000 kronor till 153,500 kronor.

I sammanhang med förevarande förslag har riksdagen till behandling förehått en inom riksdagen väckt motion, I:163, vari hemstälts,

att det i samband med föreslagen reglering av justitierådens och regeringsrådets löner upptagna villkoret, att med justitieråds- och regeringsrådsämbete icke må förenas uppdrag såsom skiljeman, måtte av riksdagen uteslutas, eller, därest detta yrkande icke skulle vinna beaktande,

att åt villkoret måtte givas allenast det innehåll, att med justitieråds- och regeringsrådsämbete icke må förenas uppdrag som skiljeman i fall, då uppdraget meddelas av allenast en av parterna eller av överexekutor i enskild parts ställe, eller, därest icke heller detta yrkande skulle bifallas,

att det ifrågavarande villkoret måtte förklaras icke skola gälla sådana uppdrag såsom skiljeman, vilka grunda sig på skiljeavtal, som slutits före den 1 juli 1926.

Likaledes har riksdagen behandlat en inom riksdagen väckt motion, II:236, däri hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att det vid förslaget om löneförhöjning för justitieråd och regeringsråd knutna villkoret, att innehavare av sådana ämbeten icke skulle äga att åtaga sig uppdrag såsom skiljeman, må givas allenast det innehåll, att regeringsråd och justitieråd icke må, på grund av skiljeavtal, som slutes efter tiden för ikraftträdandet av föreslagen ny lönestat för dessa ämbeten, mottaga uppdrag som skiljeman i fall, då uppdraget meddelas av allenast en av parterna eller av överexekutor eller i annan enskild parts ställe.

Framställningar av enahanda innebörd som motionerna hava inkommit till riksdagens vederbörande utskott från styrelsen för Sveriges advokatsamfund, Stockholms handelskammare och Sveriges industriförbund.

Att, i enlighet med vad de i ärendet tillkallade sakkunniga föreslagit och departementschefen tillstyrkt, fristående föreskrifter meddelas angående justitierådens och regeringsrådets löneförhållanden, finner riksdagen välbetänkt och anser riksdagen ock, att denna anordning bör kunna utan olägenhet genomföras. Det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna lönebeloppet, 21,000 kronor, har riksdagen ävenledes ansett sig böra godkänna.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, föranleder justitieråds- och regeringsrådsbefattningarnas utbrytning ur det allmänna avlöningsreglementet, att särskilda avlöningsbestämmelser för dessa befattningshavare måste meddelas. För närvarande finnes för befattningshavarna ifråga i en tilläggsförfattning till avlöningsreglementet intagen en bestämmelse om förbud mot förening av ifrågavarande ämbeten med vissa enskilda uppdrag och tjänstebefattningar i vissa bolag, föreningar, verk och inrättningar. Vid sidan av nämnda specialbestämmelser skulle emellertid nu enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag efter lönergleringens genomförande det i avlöningsreglementets 3 § för ordinarie tjänstemän i allmänhet stadgade förbud mot förening av ordinarie befattning med annan tjänst ävensom

med vissa enskilda uppdrag och tjänstebefattningar bringas till tillämpning å justitie- och regeringsråd, i den mån dessa föreskrifter avse uppdrag eller tjänstebefattningar, som ej falla inom ramen för omnämnda specialbestämmelse, dock att den i 2 mom. av sagda paragraf Eders Kungl. Maj:t tillagda dispensrätt icke skulle hava avseende å justitieråd och regeringsråd. Mot vad Eders Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit har riksdagen icke haft något att erinra.

Vad angår frågan om rätt för justitie- och regeringsråd att åtaga sig skiljemannauppdrag, hava, såsom statsrådsprotokollet ock utvisar, delade meningar gjort sig gällande. De sakkunniga hava sålunda härutinnan stannat i skilda meningar. Medan de sakkunnigas ordförande ansett, att befattningshavarna i fråga borde helt betagas rätten att åtaga sig dylika uppdrag, har en annan av de sakkunniga funnit inga som helst restriktioner i berörda hänseende böra gälla och den tredje sakkunnige har föreslagit, att en viss begränsning i rätten att åtaga sig dylika uppdrag borde stadgas för befattningshavarna. Departementschefen har i likhet med statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd biträtt den av de sakkunnigas ordförande uttalade uppfattningen.

Riksdagen har vid den prövning, riksdagen ägnat denna fråga funnit de skäl, som anförts till stöd för ett borttagande av den nu justitieråden och regeringsråden tillkommande rätten att åtaga sig uppdrag av berörda slag, böra tillmätas sådan avgörande betydelse, att riksdagen — även om riksdagen icke kan förneka, att vissa omständigheter kunna andragas till förmån för ett bibehållande i viss omfattning av sagda rätt — ansett sig böra ansluta sig till departementschefens uppfattning i frågan. Vad i ovanberörda motioner och i övrigt anförts till gendrivande av de skäl, som föranlett departementschefens, av riksdagen sålunda biträdda mening i ämnet, har riksdagen alltså icke funnit övertygande. I den ena av motionerna medges för övrigt, att skiljemannauppdragen kunna i vissa fall tänkas menligt inverka på ifrågavarande ämbetsmäns egentliga verksamhet. Riksdagen har vidare svårt att föreställa sig, att — såsom från vissa håll gjorts gällande — skiljemannainstitutets effektivitet skulle äventyras och dess användande komma att inskränkas, därest justitieråden och regeringsråden ej tillätes åtaga sig dylika uppdrag. Det synes nämligen riksdagen, som om såväl i huvudstaden, där dessa ämbetsmän hava sin verksamhet förlagd, som ock i landsorten erforderligt antal för uppdragen i fråga fullt kompetenta jurister finnas att tillgå. Det bör jämväl bemärkas, att höjning av justitierådens och regeringsrådets löner föreslås även med hänsyn till att denna skulle utgöra en compensation för ifrågavarande inskränkning i rätten att åtaga sig uppdrag av nu berörda art. Riksdagen anser dock, att ifrågavarande förbud icke må gälla skiljemannauppdrag, som grundar sig på skiljeavtal, slutet före den 1 juli 1926.

Om riksdagen alltså funnit, att den justitie- och regeringsråden nu tillkommande rätten att åtaga sig skiljemannauppdrag i samband med löne-regleringens genomförande bör borttagas, har riksdagen emellertid utgått från, att härvid avses skiljemannauppdrag i den vanliga betydelsen. Där- emot synes enligt riksdagens mening hinder icke böra möta för befatt- ningshavarna i fråga att åtaga sig uppdrag såsom skiljemän vid mellan- folkliga skiljedomsförfaranden.

Vad Eders Kungl. Maj:ts i övrigt föreslagit riksdagen i fråga om avlönings- bestämmelser för justitieråd och regeringsråd, har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Då riksdagen ej heller funnit skäl till erinran mot de framlagda anslags- beräkningarna, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och ovan berörda motioner, I: 163 och II: 236,

dels beslutat, att den avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvalt- ningen, bilagda tjänsteförteckningen skall från och med den 1 juli 1926 un- der andra huvudtiteln i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

Verk och befattningar.

Avdelning och
lönegrad enligt
löneplanen.

Andra huvudtiteln.

Högsta domstolen.

Förste expeditionsvakt	B 7
Expeditionsvakt	B 5

Regeringsrätten.

Förste expeditionsvakt	B 7
Expeditionsvakt	B 5

dels beslutat, att de i kungörelsen angående tillämpning av sagda regle- mente (Svensk författningssamling 1921: 452 och 1925: 272) under avdelning B, punkterna 1 och 2, intagna särskilda bestämmelserna för högsta dom- stolen och regeringsrätten skola från och med den 1 juli 1926 upphöra att gälla;

dels bestämt antalet ordinarie expeditionsvakter vid högsta domstolen och regeringsrätten på följande sätt:

Befattning

Lönegrad

Högsta domstolen.

1 förste expeditionsvakt	B 7
2 expeditionsvakter	B 5

Regeringsrätten.

1 förste expeditionsvakt	B 7
1 expeditionsvakt	B 5;

dels fastställt följande ordinarie stat för högsta domstolen, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

S t a t.

		Lön
1 justitieråd	kronor	21,000
23 »	»	483,000
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, förslags- anslag	»	9,500

Summa förslagsanslag kronor 513,500;

dels fastställt följande ordinarie stat för regeringsrätten, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:

S t a t.

		Lön
1 regeringsråd	kronor	21,000
6 »	»	126,000
Avlöningar till övriga ordinarie befattningshavare, förslags- anslag	»	6,500

Summa förslagsanslag kronor 153,500:

dels beslutat, att i fråga om justitieråd och regeringsråd följande bestämmelser skola gälla:

1. Med justitieråds- och regeringsrådsämbete må ej förenas:

tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som driver bank- eller försäkringsrörelse eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte;

dylikt uppdrag i styrelse för annat verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag;

befattning såsom tjänsteman i verk, bolag, förening eller inrättning, som ovan sagts;

annan tjänstebefattning av vad slag det vara må; eller uppdrag såsom skiljeman.

2. Lönen utgår från och med den dag, tjänsten tillträdes, till och med den dag, befattningshavaren avgår på grund av avsked, entledigande eller dödsfall.

3. Utbetalning av lönen sker månadsvis i efterskott.

4. Justitieråd och regeringsråd äro pliktiga att underkasta sig de ändrade bestämmelser, som kunna varda utfärdade i fråga om pension; och skall denna förpliktelse jämväl innefatta skyldighet att underkasta sig sådana ändringar i pensionsrätten, som kunna varda fastställda i sammanhang med det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering;

dels förklarar, att justitieråd eller regeringsråd, som utnämnts före den 1 juli 1926 och ej vill underkasta sig ovanstående bestämmelser, skall hos Eders Kungl. Maj:t göra anmälan i nämnda hänseende före viss av Eders Kungl. Maj:t bestämd tidpunkt, samt att befattningshavare, som gjort dylik anmälan, skall varda bibehållen vid honom enligt förenämnda avlöningsreglemente tillkommande avlöningsförmåner;

dels höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till högsta domstolen från dess nuvarande belopp, 441,500 kronor, med 72,000 kronor till 513,500 kronor;

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till regeringsrätten från dess nuvarande belopp, 132,500 kronor, med 21,000 kronor till 153,500 kronor.

Stockholm den 1 juni 1926.

Med undersåtlig vördnad.